

Аллоҳнинг гўзал исмлари. Ал-Холик (12)

08:23 / 20.04.2017 10916

Аллоҳнинг гўзал исмлари. Ал-Холик

Бу исмнинг маъноси асли ва ўхшаши йўқ нарсанинг ўлчовини мос қилиб яратувчиdir.

Аллоҳ махлуқотларни яратишдан олдин ҳам Холик деган сифатга эга эди. У Зот Холик исмини уларни яратганидан кейин олган эмас. Холик – мутлақ вужудга келтирувчиdir.

«Эй одамлар! Сизларни ва сиздан олдингиларни яратган Роббингизга ибодат қилинг. Шоядки тақводор бўлсангиз» (Бақара сураси, 21-оят).

Ушбу оятдан фақат ва фақат Ал-Холик сифатли Зотгагина ибодат қилиш лозимлиги аён бўлади. Холикдан бошқага ибодат қилинмайди. Агар инсон ибодатда Холикдан бошқа зотга юзланса, тўғри йўлдан оғиб кетади. Фақат Холикқа ибодат қилсанг, бу ибодат сабабли баҳтиёр бўласан. Ибодат қилсанг, У Зотнинг азобидан нажот топасан. Ибодат қилсанг, ҳаётингда ҳам, ўлимингдан кейин ҳам ютуққа эришиб, жаннатга кирасан ва абадий баҳт-саодатни қўлга киритасан. Демак, коинотда ибодатга лойик бирдан-бир Зот бор, ўша Зот ибодат қилиб, итоат қилишинг даркор. Ўша Зот – ал-Холик сифатига эга бўлган Аллоҳdir.

Ал-Холик деб барча нарсани, олдин бўлмаган нарсаларни йўқликдан пайдо қилган, яратган Зотга айтилади. Бу сўз баъзан инсонга нисбатан ҳам мажозий маънода ишлатилади, яъни инсон ҳам мавжуд нарсалардан янги бир нарсани ясайди. Аммо табиийки, илгари мутлақо бўлмаган нарсаларни, еру-осмонларни яратиш билан бор нарсалардан янги нарса ясашнинг орасида катта фарқ бор. Демак, Аллоҳ таоло йўқ нарсани, йўқ жойдан, илгари мавжуд бўлмаган нарсаларни яратувчи Зотdir. Инсон эса бор нарсалардан янги нарса ясайди, холос. Инсон яратувчи эмасdir.

Ҳаётдаги энг қийин нарса инсоннинг ҳар томонга юзланиб, саргардон бўлишидир. Масалан, инсоннинг икки хўжайини бўлса, бири уни буюрса, иккинчиси бошқа нарсани буюради.

Бир дўстим ибратли ҳикоя айтиб берган эди. У бир корхонага ишга кирган экан. Корхонани учта оғайни шерик бўлиб очган экан, шунинг учун ишчилар тарқоқ ҳолда ишлашган, чунки бир бошлиқ бир ишни буюрса, иккинчиси бошқасини, учинчиси яна бошқасини буюрар экан. Бир вақтнинг ўзида учта ишни эса қилиб бўлмайди. Натижада ҳамма ишлар пала-партиш бўлиб кетган.

Яна бир ҳаётий мисол. Нима учун баъзилар ҳаётда баҳтсиз бўлади, деб сўраб қолишади. Жавоб шуки, улар ҳаётда бир неча томонга юzlанишади. Масалан, хотинини рози қилиш, онасини рози қилиш, ишда раҳбарларни рози қилиш, таҳдид солаётган фалончини рози қилиш каби нарсаларга машғул бўлиб, изтиробда қолади. Мўмин одам эса нафақат ўзини, балки бутун борлиқни яратган Аллоҳнинг розилигини ўйлайди. Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам: «Сен бир томон учун амал қилгин, ўша томон қолган барча томонларга кифоя қиласди», деб айтганлар. (Марфуъ ҳадис).

Шифокорлардан сўрасангиз, акса хасталиклар нафсий ва руҳий тушкунликдан юзага келишини айтади. Ошқозондаги яра ҳам руҳий касаллик орқали юзага келади. Агар тиббиёт тана аъзолари билан руҳий касаллик орасидаги боғлиқликни инкор қилса, катта хатога йўл қўяди.

Демак, яралган банда Яратган Зотнинг тоат-ибодатида бўлиши керак. Ёшликни, ғанимат умрни ихлос қилиш учун, солиҳ амал қилиш учун сарф қилиш керак.

«Эй одамлар! Аллоҳнинг сизга берган неъматларини эсланг! Аллоҳдан бошқа сизларга осмон ва ердан ризқ берадиган холиқ борми? Ундан ўзга ибодатга сазовор зот йўқ. Бас, қаён кетмоқдасиз?!» (Бақара сураси, 3-оят).

Ал-Холиқ исмининг шаръий маънолари:

1. Тўғри ўлчовли Зот.
2. Аввал намуна бўлмагани ҳолда йўқдан бор қилувчи Зот.
3. Ишларнинг тақдирини белгиловчи ва уни амалга оширувчи Зот.

Яратилиш жараёни тўрт босқичдан иборатdir:

Биринчи босқич: Аллоҳнинг азалий илмига мувофиқ бўлиш. Аллоҳнинг азалий илми деганда яратилишидан олдин барча нарсани тақдир қилиши, Аллоҳнинг собиқ илми билан борликқа чиқишидан олдин ишларни тартиблаши тушунилади.

Иккинчи босқич: Махлуқотларга оид ҳар бир нарсанинг Лавҳул маҳфузда ёзилиши. Лавҳул маҳфузда ҳар бир нарсанинг бор бўлиши, юзага чиқиши ва тайёрланиши ёзиб қўйилган.

Учинчи босқич: Тақдир қилиш босқичи. Бу – ҳар бир нарса У Зотнинг хоҳиш мартабасига мувофиқ келишидир: Аллоҳнинг хоҳлагани бўлади, хоҳламагани бўлмайди.

Тўртинчи босқич: Ҳар бир нарсани ўзининг хусусиятига мувофиқ қилиб, Ўзининг азалий илмига мос суратда яратиши.

Ал-Холиқ сифатига эга бўлган Зотнинг таълимотларига мувофиқ эргашиш лозим. У Зот ҳақиқий хабардор Зотdir.

«Ҳеч ким сенга Хобир Зотдек хабар берга олмас» (Фотир сураси, 14-оят).

Кўрсатмаларга эргашиш учун бир томон бўлиб, ўша томон унинг ясовчи ва яратувчиси бўлган томондир. Масалан, сиз энг сўнгги технологиялар асосида энг ривожланган фирма томонидан ишлаб чиқилган компьютер сотиб олдингиз. Сизнинг юрtingизда ушбу фирманинг сервис хизмат кўрсатиш устахонаси ҳам бор. Вақт ўтгач, компьютерингиз бузилиб қолди. Айтайлик, сизни жуда яхши кўрадиган кўкат сотувчи қўшнингиз бор. Сиз ушбу жиҳозингизни созлаш учун уни кўкат сотувчи қўшнингизга берасизми? Аммо сиз бу қўшнингизни ҳар қанча яхши кўрманг, жиҳозингизни шу соҳанинг билимдони бўлган моҳир устага олиб борасиз. Шунинг учун Аллоҳ: **«Ҳеч ким сенга Хобир Зотдек хабар берга олмас»**, деган (Фотир сураси, 14-оят).

Эй инсон! Сен ҳам Аллоҳга итоат қилсанг, демак, нафсингни яхши кўрар экансан. Чунки Аллоҳ Хобир – хабардор Зотdir. У Зот сенга: «Тилингни тий, мақоминг улуғ бўлади. Ишончли ва омонатдор бўл, одамлар сенга ишонади. Кўзингни номаҳрамлардан сакла, хотининг билан баҳтли яшайсан. Кирим даромадингни ҳалолдан топ, Аллоҳ мол-мулкингга барака ато қиласди», деган.

«Албатта, бу Қуръон энг түғри йўлга ҳидоят қилур» (*Исро сураси, 9-оят*).

«Ким Менинг ҳидоятимга эргашса, уларга хавф ҳам йўқ, улар маҳзун ҳам бўлмаслар» (*Бақара сураси, 38-оят*).

«Мендан сизларга ҳидоят келганида ким ҳидоятимга эргашса, адашмас ва бадбаҳт бўлмас» (*Тоҳа сураси, 123-оят*).

Гапнинг хулосаси шуки, агар сен нафсингни яхши кўрсанг, ал-Холик сифатига эга бўлган Яратувчининг таълимотларини ҳаётингга татбиқ қил, шунда икки дунёнинг баҳт-саодатига мушарраф бўласан.

«Ким Аллоҳга ва Унинг Расулига итоат қилса, батаҳқиқ, буюк зафарга эришибди» (*Аҳзоб сураси, 71-оят*).

Аллоҳ таоло барчамизга Ўзининг ал-Холик сифати билан таважжуҳ айлаб, ҳақ йўлига ҳидоят қилсин, умримизни Ўзининг тоат-ибодатида ўтказишни насиб этсин!

Доктор Муҳаммад Ротиб Наблусийнинг "Аллоҳнинг гўзал исмлари" номли асари асосида Анвар Аҳмад таржимаси.